మిసిమి

చింతనాత్మక సారస్వతం

మాసపత్రిక, మార్చి, 2018 ₹30

ISSN 2454–4329

మిసిమి

మార్చి 2018 నెల సూచికలు...

మనోశిల్పం : అందెశ్రీ... 5

కమ్మతెమ్మెరలు : ఉత్తరాలు... 6

మన తెలుగు – ఒక పరిశీలన : డా. ఎం. పురుషోత్తమాచార్య... 9

లలిత కళా అకాడెమీలు : మామిడిపూడి కృష్ణమూర్తి... 13

ఆవుల గోపాలకృష్ణ మూర్తి : కొసరాజు వెంకటేశ్వరరావు... 17

కూనలమ్మ పదాలు : ఆల్తి మోహనరావు... 22

తొలినాళ్ళలో తిరుమల : డా. దేవిరెడ్డి సుబ్రహ్మణ్యం రెడ్డి... 26

అన్నమయ్య ఆధ్యాత్మికత : డా. ఎ. నరసింహ శాస్త్రి... 35

జానపద సామెతలు : జి. రాజా ... 42

అచ్చ తెలుగు రచనలు : జె. రాయమల్లు... 45

ఎడిటర్స్ డైరీ : అశ్వినీకుమార్... 51

సప్త సహోదరీల ప్రాంతం – ఈశాన్య భారతం : ముకుంద రామారావు... 55

గోదావరి కథ : దాట్ల దేవదానం రాజు.... 58

జ్ఞానపీఠ గ్రహీత – కృష్ణా సోబతీ : డా. వెన్నా వల్లభరావు... 69

నిత్య తత్త్వం : కన్నూరి అలెగ్జాండర్... 73

అడవి బతుకులు : డా. వై. సుభాషిణి... 77

వేదిక, పిప్పర : ఐ.వి. రామరాజు... 84... 85

లేఖాసాహిత్యం : సంజీవదేవ్... 86

ఓ తమాషా కుటుంబం : దావులూరి కృష్ణకుమారి... 88

నాగేశ్వరరావు సినిమాల ప్రభావం : ప్రొ. చందుసుబ్బారావు... 89

కవితారస 'పానశాల' : డా. కోడూరు ప్రభాకరరెడ్డి... 91

సిగ్గుల మొగ్గ

రక్షకురాలు

ముఖచిత్రం : సిగ్గుల మొగ్గ (ఫ్రెడరిగో ఆంద్రియోటి)

రెండవ అట్ట : రక్షకురాలు (ఎలర్ట్ జెల్డర్)

మూడవ అట్ట : నిన్నటి కల (మిలేస్)

నాల్గవ అట్ట : అమాయకత్వం (ఫ్రెడరిక్ లీటన్)

నిన్నటి కల

అమాయకత్వం

వివరాలు 50వ పుటలో...

మన తెలుగు –
ఒక పరిశీలన

– ఎం. పురుషోత్తమాచార్య

అపౌరుషేయాలు అనబడే వేదాల కాలంనుండి ఇప్పటిదాకా జరిగిన కాలాన్ని స్థూలంగా వైదికయుగం, పురాణయుగం, ఐతిహాసికయుగం, చారిత్రకయుగం, ఆధునికయుగం అని 5 రకాలుగా విభజించుకోవచ్చు. మానవుడు భాషను నేర్చిన ప్రాథమికకాలంలోనే భగవంతుడు వేదాలను సృష్టించాడని, అనంతమైన అట్టి వేదాలను వ్యాసుడు సంక్షిప్తపరచి, నాలుగు భాగాలుగా విభజించాడని మన భారతీయుల విశ్వాసం.

వేదాల్లో ఉన్న భాషనే ఆ కాలంలో అందరూ మాట్లాడారని, క్రమంగా మానవ సమూహం జట్లు జట్లుగా విడిపోయి ప్రపంచమంతటా విస్తరించిదని, కాలక్రమేణ ఎక్కడికక్కడే వైదికభాష ఎన్నో రూపాంతరాలు చెంది పలు భాషలుగా స్థిరపడిందని విజ్ఞులు చెబుతున్నారు. ఈ ప్రక్రియకంతటికీ మధ్యాసియా కేంద్రమని, అక్కడినుంచే దక్షిణానికి వచ్చినవారిలో ఆర్యులు, దస్యులు మొదలైన జాతులు ఏర్పడ్డాయని ఊహిస్తున్నారు. వింధ్య పర్వతాలు దాటిరాని ఆర్యులకు దక్షిణాన ఎవరూలేరని, ఏమీ లేదనే భావన కలిగి దాన్ని 'అంధక' (చీకటి) ప్రాంతమని పిలిచేవారు. ఆర్య భాషాకూటమిలో 'అంధ్' పదానికి 'మనిషి' అనే అర్థం కూడా ఉన్నట్లు కొందరి అభిప్రాయం. తరువాత దస్యులు వింధ్య పర్వతాన్ని దాటి దక్షిణ ప్రాంతానికి వచ్చి సముద్ర తీరాలలో నివాసాలు ఏర్పరచుకుని 'ద్రావిడులు' అనే పేరుతో జీవించారని తెలుస్తున్నది.

కాని అప్పటికే వింధ్య పర్వతాన్ని దాటగా వచ్చే తొలి ప్రాంతాలలో పదహారు జనపదాలు విస్తరించుకుని ఉన్నాయి. వీటిలో అశ్మక జన పదాన్ని అంధక దేశంగా వ్యవహరించారు. అశ్మక జన పదాన్ని అస్మక, అస్సక, అళక అనే పేర్లతో కూడా పిలిచేవారు. ఈ జనపదంలో నివసించేవారు కొండ ప్రాంతాలను ఆవాస స్థలాలుగా చేసుకున్నారు. వీరు మాట్లాడిన భాష 'కొడగు' అని కొందరు చరిత్రకారుల అభిప్రాయము. ఈ భాష వైదికభాష నుంచి పుట్టిన ఏ ప్రాంతీయ భాషా లక్షణాన్నీ కలిగియుండక ఒక విలక్షణమైన రూపాన్ని సంతరించుకుని ఉన్నది. దాదాపుగా వీరికి వైదిక భాష పట్టుబడలేదనే చెప్పాలి. చాలా కాలం తరువాత ఈ అశ్మకజనపదాల వారి జనాభా పెరిగేందుకు ఇతర జాతులతో సంబంధ బాంధవ్యాలు ఏర్పడి, వారి భాషల సాహచర్యం కూడా తోడ్పడడంతో కొడగు భాష పైశాచీ భాషలోకి క్రమంగా మారసాగింది. ఇంచుమించు ఈ రెండు భాషల పదవాక్య ప్రయోగాలలో పోలికలెక్కువగా ఉండడంవల్ల 'కొడగు' వెనుకబడిపోయింది.

పదహారు జనపదాలలో మాగధి, శౌరసేని, కాంభోజవంటి జనపదాలవారు మాట్లాడే వైదిక భాషా ప్రభావం పైశాచి భాష మీద కూడ గణనీయంగా పడింది. అయితే వేల సంవత్సరాలు గడిచిపోవడం, వైదికభాష ఆయా జనపదాలలో స్వరూపాన్ని మార్చుకోవడం విపరీతంగా జరిగి మూలవైదికభాషను మరిచిపోయే పరిస్థితికి వచ్చింది. వైదిక భాషను సరిగా

లలిత కళా అకాడెమీలు

– మామిడిపూడి కృష్ణమూర్తి

మహోన్నతమైనది, అతి ప్రాచీనమైనదియైన మన పురావస్తు సంపదను, మన సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని పరిరక్షించుకునేందుకు దేశ స్వాతంత్ర్యసిద్ధి జరిగిన వెంటనే భారత ప్రభుత్వం కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పింది. అలాగే జాతీయ సాంస్కృతిక విధానాన్ని నిర్వచించుకుని పురోగమించేందుకు సమకాలీన భాషాసాహిత్యాలు, నాటక నాట్య సంగీత కళలు, చిత్ర శిల్ప కళలు తగురీతిని పురోభివృద్ధి చెందవలసిన ఆవస్యకతను గుర్తించి, వాటి వికాసం కోసం కొన్ని సంస్థల ఏర్పాటు చేయవలసిన అగత్యాన్ని గుర్తించి, కేంద్ర సాహిత్యం, సంగీత, నాటక, లలిత కళా అకాడెమీల ఏర్పాటు చేసింది. వీటి కార్యకలాపాలు నిర్వర్తించుకునేందుకు న్యూఢిల్లీలో లోడి రోడ్‌లో రవీంద్రభవన్ నిర్మించింది. ఈ అకాడెమీలకు తగిన వార్షిక వనరులను ఏర్పాటు చేసింది. ఆయా రంగాలలో నిష్ణాతులైనవారికి ఇందులో స్థానం కల్పిస్తూ, ప్రభుత్వ ప్రమేయం, జోక్యం లేకుండా ఈ సంస్థలకు స్వయం ప్రతిపత్తి కలిగించి తగిన కార్యక్రమాలు ఆయా రంగాలలో నిష్ణాతులైనవారే నిర్ణయించుకునేందుకు వెసులుబాటు కలిగించినది. ఈ సంస్థలను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయడమేగాక ఇటువంటి సంస్థలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తమ రాష్ట్రాలలో ఏర్పాటు చేసుకోవలసిందిగా సూచనలిచ్చింది. ఈ మార్గదర్శకాలననుసరించి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడెమీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత, నాటక అకాడెమీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ లలిత కళా అకాడెమీలను ఏర్పాటు చేసింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లలితకళా అకాడెమీని సెప్టెంబరు 18, 1961 సంవత్సరంలో ఏర్పాటు చేసింది. అంతకు ముందు ఏర్పడిన రెండు అకాడెమీలలాగే లలిత కళా అకాడెమీ రెండు చిన్న గదులలో ప్రారంభించినది. 1965 సంవత్సరంలో ఈ మూడు అకాడెమీల అభ్యర్థనమేరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్రం సహకారంతో హైదరాబాదులోని రవీంద్రభారతి ప్రాంగణంలో అకాడెమీలకోసం కొనుగోలు చేసిన స్థలంలో కళాభవన్‌ను ఏర్పాటు చేసింది. ఈ కళాభవన్‌లో లలితకళా అకాడెమీ ఒక కళాశ్రేణికను (ఆర్ట్ గ్యాలరీ), గ్రంథాలయాన్ని, కార్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేసుకున్నది. ప్రప్రథమంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 35 శిల్ప, చిత్రకారులతో ఒక జనరల్ కౌన్సిల్‌ను ఏర్పాటుచేస్తూ ప్రముఖ విద్యావేత్త నూకల నరోత్తమరెడ్డిని అధ్యక్షులుగాను (వీరు తర్వాత ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం వైస్‌ఛాన్సలర్‌గా పనిచేశారు), ప్రముఖ చిత్రకారుడు ఎస్.ఎన్. చామకూరును ఉపాధ్యక్షులుగాను, ఎల్.ఎన్. గుప్తా ఐ.ఎ.ఎస్. గారిని కార్యదర్శిగాను నియమించింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లలిత కళా అకాడెమీ

ముఖ్య ఆశయాలు, ఉద్దేశ్యాలు:

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ప్రాచీన వాస్తు, శిల్ప, చిత్ర సంపద, సమకాలీన చిత్ర శిల్ప కళల వికాసానికి చేపట్టవలసిన అన్ని కార్యక్రమాలు చేపట్టటం,

రాష్ట్రంలోని కళాకారులను ప్రోత్సహించేందుకు వార్షిక ప్రదర్శనలను ఏర్పాటుచేసి, ఎంపిక చేసిన కళాకారులకు బహుమతులిచ్చి ప్రోత్సహించడం,

కళాకారులు తమ చిత్రప్రదర్శనలను ఏర్పాటు చేసుకునేందుకు వీలుగా కళాశ్రేణికి (ఆర్ట్ గ్యాలరీ) వసతులను కల్పించడం, వర్ధమాన కళాకారులకు ఉన్నత విద్యకై ఉపకారవేతనాల్ని మంజూరు చేయడం, చిత్ర శిల్ప కళలకు

ఆవుల గోపాలకృష్ణ మూర్తి

– కొసరాజు వెంకటేశ్వరరావు

సమాజంలో మానవతా విలువలు మృగ్యమౌతున్న సమయంలో, హేతువాద ప్రభావం తగురీతిలో లేని రోజుల్లో హేతువాద జ్యోతిని కరదీపికగా చేసుకుని, మానవవాద ఉద్యమానికి తమ జీవితాన్ని అంకితం చేసిన మహనీయులు బహుకొద్దిమంది మాత్రమే వున్నారు.

గడచిన కొన్ని దశాబ్దాల కాలంలో ఆంధ్రదేశంలో నడిచిన హేతువాదోద్యమానికి కీ.శే. ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి జీవగర్ర అంటే అతిశయోక్తి కాదేమో. వీరేశలింగం చేసిన కృషి మరుగుపడుతున్న రోజుల్లో త్రిపురనేని రామస్వామి రంగంలోకి ప్రవేశించాడు. ఆయన మరొక అడుగు ముందుకు సాగి హేతువాదోద్యమాన్ని పటిష్టం చేశాడు. ఆయన మరణించిన తరువాత ఆంధ్రదేశంలో ఆ ఉద్యమానికి ప్రోత్సాహంలేక పోయింది. రాజకీయోద్యమాలు అందుకు పెద్దగా ప్రోత్సహించలేక పోయాయి. ఆ పరిస్థితులలో హేతువాద ఉద్యమం బలహీనమైపోయింది. అటువంటి నిస్తేజమైన వాతావరణంలో గోపాల కృష్ణమూర్తి కార్య రంగంలో ప్రవేశించారు.

బాల్యం:

గోపాలకృష్ణమూర్తి తెనాలి తాలూకా మూల్పూరు గ్రామానికి చెందిన రామస్వామి, రామశేషమ్మ దంపతులకు 1917లో జన్మించారు. వీరికి నల్గురు సోదరులు, ఒక సోదరి. వీరి విద్యాభ్యాసం మూడవ ఫారం వరకు పెరవల్లి, నాల్గవ ఫారం తెనాలిలో, యస్.యస్.యల్.సి. తురుమెళ్ళ పాఠశాలలో 1932–33లో పూర్తి చేసి, గుంటూరు ఎ.సి. కాలేజీలో బి.ఏ. చేశారు. డాక్టరు కావాలన్న ప్రగాఢ వాంఛ వున్నా, ఆర్థిక పరిస్థితుల వలన బి.ఏ. చదివారు. లక్నోలో ఎం.ఎ. ఎల్ఎల్‌బి పట్టా పుచ్చుకుని గుంటూరులో న్యాయవాద వృత్తి ప్రారంభించారు. 1942లో బెజవాడలో జరిగిన రాడికల్ పార్టీ ద్వితీయ రాజకీయ మహాసభలో, వారు ఆపార్టీ ప్రధాన కార్యదర్శిగా నియుక్తులయ్యారు. వారు హైస్కూల్‌లో వున్నప్పుడే కవిత్వంపై అభిరుచి కలిగి "కృష్ణ శతకం" అనే పద్యకావ్యం వ్రాశారు. విద్యార్థి దశలోనే వారు వ్రాసిన వ్యాసాలు – 'ద్రౌపదికి భర్తలెందరు', 'చిత్రగుప్త', 'ఆశ్రమాలు', 'ఢంకా' అనే పత్రికలో ప్రచురితమయ్యాయి. గుంటూరులో విద్యార్థిగా వున్నప్పుడే ఊళ్ళో పురాణాలు చెప్పే శాస్త్రి గారిని సవాలు చేసి, లైబ్రరీ దగ్గర అర్థ సహితంగా పురాణాన్ని చెప్పి అక్కడి శ్రోతలను దిగ్భ్రాంతి చేశారు. 1938లో జాతీయోద్యమ స్ఫూర్తితో పండిట్ నెహ్రూ గుంటూరు వచ్చినప్పుడు గుంటూరు పట్టణ విద్యార్థి సంఘం కార్యదర్శిగా విరాళాలు వసూలు చేసి వారికి అందించారు. వీరు లక్నోలో చదువుచున్నప్పుడే యం.యన్. రాయ్‌తో వ్యక్తిగత పరిచయమేర్పడింది. లక్నోలో వుండగానే "నేషనల్ హెరాల్డ్" పత్రికకు వ్యాసాలు పంపి, పత్రికా రచనలో ప్రవేశించారు. ఎవరు ఏది చెప్పినా, తనకు తాను ఆలోచించనిదే అంగీకరించేవారు కాదు. కొరియా సమస్య వచ్చినప్పుడు రాయ్‌తో విభేదించారు. త్రిపురనేని రామస్వామి రచనలు ఛాందస భావాలను ఛేదించటానికి ఉపయోగపడతాయని భావించారు.

ఆవుల గోపాలకృష్ణ మూర్తి

కూనలమ్మ పదాలు

– ఆల్తి మోహనరావు

జపతపంబుల కన్న
చదువుసాములకన్న,
ఉపకారమే మిన్న
కూనలమ్మ

అన్నమిచ్చినవాని
ఆలి నిచ్చినవాని
అపహసించుట హాని
ఓ కూనలమ్మ..

మగని మాటకుమాటి
కెదురు పల్కెడి బోటి
మృత్యుదేవత సాటి
ఓ కూనలమ్మ..

కాపువాడే రెడ్డి
గరికపోచే గడ్డి
కానకుంటే గుడ్డి
ఓ కూనలమ్మ

కవితా రసపు జల్లు
ఖడ్గాల గలగల్లు
కరణాలకే చెల్లు
ఓ కూనలమ్మ

దుర్యోధనుడొక భోగి
ధర్మరాజొక జోగి
అర్జునుండే యోగి
ఓ కూనలమ్మ

భీష్ముడనుభవశాలి
భీముడే బలశాలి
కర్ణుడే గుణశాలి
ఓ కూనలమ్మ

ఆడితప్పినవాని
ఆలినేలనివాని
ఆదరించుట హాని
ఓ కూనలమ్మ

ఈ ఎనిమిది ప్రచారంలో ఉన్న పాత కూనలమ్మ పదాలు. వీటిని 1930లో శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు *భారతి* పత్రికలో బాలభాష శీర్షిక క్రింద ప్రచురించారు. వేటూరి తర్వాత ఈ పదాలను సంకలన గ్రంథంలో ప్రచురించిన కృష్ణశ్రీగారు ఈ పదాల గురించి ముందుమాట రాస్తూ కూనలమ్మ జానపదుల దేవత అని చెప్పారు. పార్వతీదేవి కూతుళ్ల కామేశ్వరీ దేవి తోబుట్టువులు అయిన ఏడుగురు అక్కలకు తమ్ముడు పోతరాజు. ఆయన భార్య కూనలమ్మ. ఆ కూనలమ్మను జానపదులు దేవతగా కొలుస్తూ కూనలమ్మ సంకీర్తనలు, కూనలమ్మ వేట, కూనలమ్మ చీర మొదలగు పాటలను సృష్టించారు. 1960లో నేదునూరి గంగాధరంగారు *జానపద గేయ వాఙ్మయ వ్యాసావళి* అను పుస్తకాన్ని వెలువరించారు. అందులో గుంటూరు నెల్లూరు ప్రాంతాలలో కూనలమ్మ పదాలు ప్రఖ్యాతిగా ఉండేవి వేద పురాణాలు ఉపనిషత్తుల సారం కూడా ఈ పాటలో స్పష్టంగా కనిపిస్తూ ఉంటుంది అంటూ ఈ పదాలను వాడే ప్రాంతాలు వాటిలో ఉన్న విశేషాలను వివరించారు.

కాలము:

కూనలమ్మ పదాలు ఎప్పటినుంచి ఉన్నాయి అని ఇదమిత్థంగా చెప్పలేము కానీ నన్నెచోడుని కావ్యాలలో ఈ కూనలమ్మపదాల వరుస కనిపిస్తున్నది. ఉదాహరణకు "తూలగొని పారు సుగంధము జొమ్పుముల దూరు సుగంధము మీరు" – దీనినిబట్టి శివకవి యుగానికి ముందు నుంచే కూనలమ్మ పదాలు లోకంలో వ్యాప్తిలోయున్నవని చెప్పవచ్చు. ఇప్పటికీ మన తెలుగు నేలలో కూనిరాగాలు తీస్తున్నాడని, కూనలమ్మ సంగీతాలు తీస్తున్నాడని నానుడులున్నాయి. ఈ నానుడులు పై పదములవల్ల పుట్టినవే.

ఛందస్సు :

ఓ కూనలమ్మ లో, 'ఓ' అను అక్షరము లోపిస్తే నాలుగు పాదాలు కలిసి సీస పద్యంలో ఒక పాదం అవుతుంది అని సి. నారాయణ రెడ్డి గారు అభిప్రాయపడుతున్నారు. కూనలమ్మ పదాలలో మకుటము తప్ప ప్రతిపాదంలోనూ 10 మాత్రలు కచ్చితంగా ఉండాలి. ఆపది మాత్రలు 3+ 4 + 3 లేదా 5 + 5 లెక్కలో మాత్రల విరుపు వుంటే వీనులకు విందును చేకూరుస్తాయి. ఆరుద్రగారు ఈ ఛందస్సును పరిశీలించి సుమారు 16 రకాల విరుపులు సూచించారు.

తొలినాళ్ళలో తిరుమల

– దేవిరెడ్డి సుబ్రహ్మణ్యం రెడ్డి

తిరుమల వేంకటేశునికి తొలుత ఆలయమే లేదు. చెట్టు నీడలో, కొయ్యస్తంభాల పందిరి నీడనో ఉండేవాడు; ఎండ, వాన, గాలి తగుల్తూ ఉండేవి. వేంకటాచలం అని తరువాతి కాలంలో పిలువబడిన సెలయేటి ఒడ్డున ఇలా ఉండేవాడు. కాలక్రమంలో సెలయేటి ప్రభావంతో ఇది కూడా కృంగి, చెదల పుట్టలచే కప్పబడి ఉండేవాడు. మరికొంత కాలానికి ఆ పుట్టలపై పశువులు తొక్కడంతో వేంకటేశుని ప్రతిమ బయట పడడం జరిగింది. ఇది చూసిన అక్కడి నివాసులైన పశువుల కాపరులు, ఏనుగుల్ని మచ్చిక చేయు కురువర్‌లు ఆనాటి తిరుమల పరిసరాల పాలకుడైన తొండైమాన్ చక్రవర్తిగా పిలువబడిన అడోండైకి (ఆనంద), అనగా, ఒకటవ తిరైయ్యాన్‌కు తెలుపడం జరిగింది. దీనితో, తొండైమాన్ ఆ ప్రతిమను వెలికి తీయించి, పునఃప్రతిష్ట గావింపజేసి, శిలాస్తంభాలతో కూడిన మండపరీతి ఆలయాన్ని వేంకటేశునికి నిర్మింపజేసి, పూజాది కార్యక్రమాలు నిత్యం జరగడంకై కావలసిన ఏర్పాట్లు చేశాడు. ఇదంతా క్రీ.శ. ఒకటవ శతాబ్ది ప్రాంతంలో జరిగింది. క్రీ.శ. 756 నాటి శిలప్పదికారం గ్రంథంలోని వివరాలుబట్టి ఆనాటికి కూడా తొండైమాన్ నిర్మింపజేసిన శిలామండపరీతి ఆలయమే ఉండినట్లు తెలుస్తోంది. ఐతే, అప్పట్లో తిరుమలకు వెళ్ళడం అత్యంత కష్టంగా ఉండేది. కడకు, క్రీ.శ. నాలుగు–తొమ్మిది శతాబ్దుల మధ్యకాలపు ఆళ్వారులు కూడా ఎంతో కష్టంతో తిరుమలకు వెళ్ళి వేంకటేశుని దర్శించి, సేకరించిన వివరాలనుబట్టి పాటలు రాసి, వేంకటేశుని భక్తి తత్త్వాన్ని దక్షిణ దేశమంతా ప్రచారం చేశారు. ఇక, సామాన్య భక్తులకు తిరుమల వెళ్ళడం మరింత కష్టంగా ఉండేది.

అందుకే, తిరుచుకనూర్ అనబడిన నేటి తిరుచానూరులో క్రీ.శ. 826 ప్రాంతంలో వేంకటేశుని భక్తుల ఆధ్యాత్మిక అవసరాల్ని తీర్చడంకై, బహుశా, నేటి పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయ స్థలంలో వేంకటేశునికి తొలి కట్టడ ఆలయం నిర్మింపబడింది. దీనిని తిరువిలన్ కోయిల్ అనేవారు. ఇందులోని వేంకటేశుని తిరువేంగడత్తు పెరుమానడిగళ్ అనేవారు. దీనిని కోయిర్కోన్ అనువాడు నిర్వహించగా, దీనిలోని సేవకుల్ని వల్లువకోన్ అనేవారు. ఈ ఆలయం నిర్మింపబడిన కొద్దికాలంలోనే దీని ప్రక్కనే ఒక పెద్ద హాలు వంటిది నిర్మింపబడి, అందులో ఒక చివరన మరొక వేంకటేశుని ప్రతిమ ప్రతిష్ఠింపజేయడం జరిగింది. ఈ నిర్మాణాన్ని తిరుమంత్రశాలై అనేవారు. ఇందులోని వేంకటేశుని తిరుమంత్రశాలై పెరుమానడిగళ్ అనేవారు (అప్పట్లో తిరుమలలోని మండపరీతి ఆలయంలోని వేంకటేశుని తిరువేంగడత్తు పెరుమానడిగళ్ అనేవారు). హాలు వంటి ఈ నిర్మాణంలో వైష్ణవంలోకి మార్పిడి కార్యక్రమం జరిగేది (అష్టాక్షరం అనబడిన తిరుమంత్రంతో).

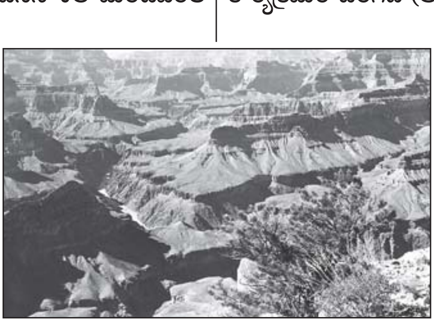

ఈ హాలు క్రీ.శ. 1234 తరువాతి కాలంవరకు ఉండినట్లు తెలుస్తోంది. ఇందులో క్రీ.శ. 1234లో తిరుచానూరు గ్రామపు, ఆలయపు 'సభయ్యార్' అనబడిన పన్నెండు మంది పాలకమండలి సభ్యులు, 'నాటార్ల్లు' అనబడినవారు

అన్నమయ్య ఆధ్యాత్మికత

- ఉడాలి నరసింహశాస్త్రి

వేదసారాన్ని అలతి అలతి పదాలతో తీర్చిదిద్ది తెలుగు వేదంగా తన కీర్తినాలను తెలుగుజాతికందించిన మహనీయుడు అన్నమయ్య. తిరుమలేశుని భక్తపరమాణువై ఆశువుగా 32 వేల సంకీర్తనా సుమాలను స్వామి పాదాలకు సమర్పించిన భక్త శిఖామణి. నవ విధ భక్తులలో ఒకటైన ఆత్మనివేదనాసక్తిని సంపూర్ణ శరణాగతి రూపంగా సమర్పించిన అకళంక భక్తాగ్రేసరుడు. తన భావజాలాన్ని పద సాహిత్యం ద్వారా పండిత, పామర, జానామోదం చేసిన మహనీయుడు. ఆయన కీర్తనలలో నీతి, భక్తి, శృంగారం, వైరాగ్యం కలబోయబడి సంగీత, సాహిత్య, నృత్యానుకూలములయ్యాయి.

తెలుగు పద కవితకు భాష్యం చెప్పినవాడాయన. తెలుగు పాటకు పట్టం కట్టినవాడు. అలమేలు మంగను కీర్తించే తరి తన్ను చెలికత్తెగా, నాయికగా, పెండ్లికూతురుగా, జగన్మాతగా ఉల్లేఖించుకున్నాడు. అన్నమయ్య రచించిన శృంగార ఆధ్యాత్మ సంకీర్తనలకు సరియైన లక్షణ నిర్దేశం లేకపోవడంవలన తన సంకీర్తనలకు తానే సంకీర్తన లక్షణ గ్రంథం వ్రాసుకున్నాడు. దీనిని చిన తిరుమలాచార్యులు ఆంధ్రీకరించారు.

అన్నమయ్య కీర్తనలలో శృంగార సంకీర్తనల లక్షణాలు, శృంగార స్త్రీల మధుర మనోజ్ఞమైన వాక్కులు, పామర స్త్రీల సరసోక్తులు దర్శనమిస్తాయి. దేహాత్మ, పరమాత్మలకు సంబంధించిన వైదిక, లౌకిక ధర్మాలు వివరించేది ఆధ్యాత్మ సంకీర్తనలని లక్షణ నిర్దేశం చేశాడు. కీర్తనం అంటే భగవంతుని గుణ, నామాలను పాడడం. ముక్తికోసం అన్నమయ్య చేసిన సంకీర్తనలకు పది స్వరూపాలున్నాయి. శృతులు, శాస్త్రాలు, పురాణ కథలు, నీతులు, విపుల మంత్రార్థాలు మున్నగునవి. అన్నమయ్య తన సంకీర్తనలను సంగీత ప్రధానమైనందున కృతులుగా భావించాడు. ఆయన శృంగార సంకీర్తనలే ఎక్కువగా వ్రాశారు.

మానవునిలో శృంగార, వైరాగ్య దశలు కలిస్తేనే సంపూర్ణ జీవితం అన్న దానికి వ్యాఖ్యానమే ఆయన శృంగార ఆధ్యాత్మ సంకీర్తనలు. ఆయన సంకీర్తనలు ముక్తకాలు. ఒక్కొక్క రకమైన లోకానుభవాన్ని దేనికవే వివరిస్తాయి. సమాజమే ఆయన సంకీర్తనలకు వేదికగా భాసించింది.

శృంగార భావాలైన కచకుచాది అవయవాలు అతిగా వర్ణించడంవల్ల ఏర్పడిన వైరాగ్యంతో అవి ఆధ్యాత్మిక దశకు పరిణమించడం అన్నమయ్య కీర్తనలకు ప్రయోజనం. రెండు ఆత్మలు ఒకటైనప్పుడు, రెండు దేహాలు ఒకటి కావచ్చునని ప్రతిపాదించే తత్వమే శృంగార సంకీర్తనల తత్వం. తన సంకీర్తనలు రాధామాధవుల తత్వంవంటిదన్నాడు. అంటే రక్తితో ప్రారంభమై, భక్తిగా పరిణమించే మోక్ష కాముకత్వం ఈయన కీర్తనలలో ప్రధానాంశం. దీనినే మధుర భక్తి అంటారు.

భక్తి జ్ఞాన శృంగార వైరాగ్య సంస్మరణాత్మక దృక్పథంగల 32 వేల అచ్చతెలుగు కీర్తనలతోబాటు, సంస్కృతమున వేంకటాచల మహాత్మ్యం, సంకీర్తనా లక్షణాలు, తెలుగు ద్విపద రామాయణం, మరియు 11 శతకాలు రచించి, పదకవితా పితామహుడుగా, సంకీర్తనాచార్యుడుగా, పంచాగమ సార్వభౌముడుగా బిరుదులందుకున్నాడు.

సాహిత్యపరంగా అన్నమయ్యది ఒక సారస్వత యజ్ఞం. ఆయన కీర్తనలలో అస్పృశ్యతా నివారణ, సర్వ మానవ సమానత్వం, జగన్మిథ్యావాద తిరస్కరణం ఉన్నాయి. రామదాసు భజన సంప్రదాయం, క్షేత్రయ్య నృత్య

జానపద సామెతలు

– జి. రాజా

జానపద గద్య సాహిత్యంలో "సామెతలు" ప్రముఖమైనవి. ఇవి పరిమాణంలో చాలా చిన్నవి. జానపద సాహిత్యంలో చాలా ప్రక్రియలకు ప్రత్యేకమైన సందర్భాలు ఉంటాయి. కానీ సామెత ఏ సందర్భంలోనైనా పుట్టవచ్చు. ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య సంభాషణలలో, పెద్ద సమూహం, జనం మధ్యలో కూడా సామెత పుట్టవచ్చు. ఒక్కరు చెప్పిన మాట మీద విసురుగా కానీ లేదా దాని పైన వ్యాఖ్యగా కానీ, దాన్ని తిరస్కరించడానికి సామెత పుట్టవచ్చు. పై కారణాలను పరిశీలించినట్లైతే మిగతా ప్రక్రియల వ్యాప్తి కంటె సామెతల వ్యాప్తి చాలా విస్తృతంగా ఉంటుంది. ప్రతి వ్యక్తి నిత్య జీవితంలో సామెత విడదీయరాని భాగం అవుతుంది. దాదాపు ప్రతి వ్యక్తి తనకు తెలిసిన సామెతను ఏదో ఒక రోజున, ఏదైనా సందర్భంలో ప్రయోగించవలసిన అవసరం వస్తుంది. అందువల్ల సామెత ప్రతి వ్యక్తి జీవితాన్ని స్పృశిస్తూ జీవించే జానపద ప్రక్రియ.

సామెత అనే మాట "సామ్యతా" అనే సంస్కృత పదం నుండి వచ్చినది. సామెత అనే మాట అచ్చ తెలుగు మాట కావడానికి కూడా చాలా అవకాశాలు ఉన్నాయి. దీని అక్షరాల కూర్పునుబట్టి తెలుగు మాట అని చెప్పవచ్చు. దీనికి తెలుగులోనే సాటవ, శాస్త్రం, చాత్రం అనే పర్యాయ పదాలు వ్యవహారంలో ఉన్నాయి. జానపద సాహిత్య ప్రక్రియలను స్థిరపాఠ్య ప్రక్రియలు, అస్థిర పాఠ్య ప్రక్రియలు అని రెండు రకాలుగా విభజిస్తారు. సామెతలు స్థిరపాఠ్య ప్రక్రియలు. వాటిలో జానపద సాహిత్యానికి ఉన్న ప్రముఖ లక్షణం పాఠ్యం ఎప్పటికప్పుడు మారుతుంది. కానీ, సామెతలలో పాఠ్యం మారదు, ఎప్పుడూ స్థిరంగా ఉంటుంది. సామెత రూపం మారదు. సామెత మారకుండా ఉంటేనే సామెతకు "ప్రకార్యపు" విలువ ఉంటుంది. సామెత వ్యక్తి నుండి వ్యక్తికి పాఠ్యాన్ని మార్చుకుంటే దానికి ఉద్దేశించిన అర్థాన్ని ఇవ్వదు. అందుకే సామెత స్థిరపాఠ్య ప్రక్రియ.

సామెతల మీద ప్రపంచ వ్యాప్తంగా విస్తృతంగా పరిశోధన జరిగింది. ముఖ్యంగా "ఫిన్లాండ్" దేశంలో జరిగిన పరిశోధన ప్రాచీనమైనదిగా భావించవచ్చు. అక్కడ 1702వ సంవత్సరంలోనే సామెతలను సేకరించి ఒక సంకలన గ్రంథంగా అచ్చువేశారు. అంతర్జాతీయంగా చాలా విలువైన పరిశోధనలు జరిగాయి. సామెతలపై జరిగే పరిశోధనలను ప్రత్యేక శాస్త్రంగా చెబుతారు. దీన్ని "పెరెమ్యాలజీ" అని అంటారు.

భారతీయ భాషలలోనూ విశేషించి తెలుగులోనూ సామెతలకు సంబంధించిన సామెతల సేకరణ పరిశోధన మంచి స్థాయిలోనూ జరిగింది. ఆంగ్ల ఉద్యోగి అయిన ఎం.డబ్ల్యు. కార్ మొదటగా సామెతలను సేకరించినట్లు మనకు తెలుస్తూ ఉంది. శ్రీ పువ్వాడ శేషగిరిరావు గారు 1969వ సంవత్సరంలో సామెతలను సేకరించి గ్రంథంగా వెలయించారు. అటు తర్వాత చాలా మంది సామెతల సంకలనాలు తెచ్చారు. వీటిలో ప్రధానంగా చెప్పదగినది ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి వారు సేకరించి ప్రచురించిన "తెలుగు సామెతలు" అనే గ్రంథం. ఇందులో మూడు ప్రాంతాల నుండి (రాయలసీమ, తెలంగాణా మరియు కోస్తా) ముగ్గురు విద్వాంసులు ఉన్నారు. వారిలో డా॥ దివాకర్ల వేంకటావధాని, డా॥ మరువూరు కోదండ రామిరెడ్డి, డా॥ యశోదారెడ్డి గార్లు ఈ సామెతలను సేకరించారు. దాదాపు పదివేలకు పైగా సామెతలు

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/book/Misimi+March+2018

* * *